

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/139/139/97

NIEPOŻĄDANE SĄSIEDZTWO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Za najmniej pożądane sąsiedztwo uznane zostały przez respondentów wysypisko i spalarnia śmieci. Ich lokalizacja w pobliżu miejsca zamieszkania wywołałaby zdecydowany sprzeciw większości z nich. Wśród instytucji o charakterze społeczno-opiekuńczym bądź terapeutycznym największe społeczne protesty mogłoby wywołać powstanie w najbliższej okolicy azyłu dla cudzoziemców oraz ośrodka dla narkomanów. Najmniej obaw budzi sąsiedztwo hospicjum dla chorych na raka i ośrodka dla bezdomnych.

w procentach

Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby w pobliżu Pana(i) miejsca zamieszkania	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
- powstało wysypisko śmieci	8	91	1
- zbudowano spalarnię śmieci	14	84	3
- przebiegała autostrada	33	63	4
- powstał ośrodek dla cudzoziemców ubiegających się o przyznanie im polskiego obywatelstwa	32	60	8
- powstał ośrodek dla narkomanów	35	58	6
- przebiegał rurociąg	38	54	8
- stanął maszt radiowo-telewizyjny	44	46	10
- powstał ośrodek dla chorych na AIDS	47	45	8
- powstał ośrodek dla osób psychicznie chorych	53	42	5
- powstał ośrodek dla bezdomnych	76	20	4
- powstało hospicjum, ośrodek dla osób umierających na raka	78	17	6
Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań dezaprobuujących powstanie w sąsiedztwie danej „inwestycji”/instytucji.			

W ostatnich latach szczególnie często obserwujemy przypadki sprzeciwu mieszkańców wobec realizacji w ich miejscu zamieszkania różnego rodzaju inwestycji technicznych, gospodarczych czy też lokalizacji ośrodków społeczno-opiekuńczych. Jak pokazuje doświadczenie, protesty społeczne może wywołać nawet budowa parkingu, stacji benzynowej czy centrum hadlowo-usługowego. Jest to związane, jak się wydaje, z jednej strony ze zwiększeniem się w ostatnim okresie skali inwestycji, z drugiej zaś - z rozwojem różnego rodzaju inicjatyw społecznych.

Przedmiotem naszego kolejnego badania¹ były m.in. społeczne reakcje na usytuowanie w miejscu zamieszkania respondenta wybranych instytucji opiekuńczych i terapeutycznych oraz inwestycji technicznych i ekonomicznych.

Z uzyskanych deklaracji wynika, że największy protest respondentów wywołałaby lokalizacja w pobliżu ich miejsca zamieszkania wysypiska lub spalarni śmieci - większość z nich zdecydowanie nie chciałaby w swoim otoczeniu tego rodzaju inwestycji. Nieco łagodniejszy sprzeciw wzbudziłaby budowa autostrady bądź rurociągu, choć również w tych przypadkach przeważają głosy dezaprobaty. Większość ankietowanych nie zgodziłaby się również na to, aby w ich sąsiedztwie powstał azyl dla imigrantów oraz ośrodek dla narkomanów, natomiast niemal takie same są odsetki zwolenników i przeciwników budowy masztu radiowo-telewizyjnego. Ponad połowa badanych nie miałaby zastrzeżeń wobec lokalizacji w pobliżu ich miejsca zamieszkania ośrodka dla osób psychicznie chorych, choć jednocześnie znaczna część ankietowanych (42%) nie wyraziłaby na to zgody. Najmniej protestów wzbudziłoby sąsiedztwo hospicjum dla osób chorych na raka, a także ośrodek dla bezdomnych. Jednak powstania w pobliżu swego domu ośrodka dla bezdomnych nie zaakceptowałby co piąty badany, a hospicjum - prawie co szósty.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (88), 24 - 29 września '97, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1170).

Ogólnie rzecz biorąc, sprzeciw wobec różnego rodzaju „uciążliwych” inwestycji jest silniejszy, bardziej zdecydowany niż wyrażana na nie zgoda. Ich aprobata jest zwykle osłabiona przez zastrzeżenie: „raczej tak”.

Tabela 1

w procentach

Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby w pobliżu Pana(i) miejsca zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
- powstało wysypisko śmieci	2	6	21	70	1
- zbudowano spalarnię śmieci	5	9	22	62	3
- przebiegała autostrada	6	27	24	39	4
- powstał ośrodek dla cudzoziemców ubiegających się o przyznanie im polskiego obywatelstwa	5	27	30	30	8
- powstał ośrodek dla narkomanów	7	28	24	34	6
- przebiegał rurociąg	5	33	22	32	8
- stanął maszt radiowo-telewizyjny	11	33	22	24	10
- powstał ośrodek dla chorych na AIDS	11	36	21	24	8
- powstał ośrodek dla osób psychicznie chorych	12	41	21	21	5
- powstał ośrodek dla bezdomnych	20	56	12	8	4
- powstało hospicjum, ośrodek dla osób umierających na raka	29	49	9	8	6
Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań dezaprobujących powstanie w sąsiedztwie danej „inwestycji”/instytucji.					

Brak akceptacji poszczególnych form niepożądanego sąsiedztwa może mieć różne przyczyny - od obaw o zdrowie czy nawet życie własne i swojej rodziny aż po lęk przed innością, przed zetknięciem się z innymi zagadnieniami, o których istnieniu wolimy zwykle nie pamiętać (jak cierpienie, śmierć itp.). Wydaje się, że źródłem sprzeciwu wobec inwestycji takich, jak: budowa spalarni, wysypiska śmieci, masztu radiowo-telewizyjnego, jest przede wszystkim przekonanie o ich szkodliwości dla zdrowia. Oczywiście, z socjologicznego punktu widzenia ciekawsze jest nastawienie do lokalizacji w najbliższym otoczeniu różnego typu placówek o charakterze społeczno-opiekuńczym lub terapeutycznym. Ujawnia ono postawy wobec różnych grup ludzi funkcjonujących niejako na marginesie społeczeństwa i może być traktowane jak swoista miara społecznego dystansu do nich.

Najbardziej interesujący jest nie tyle odsetek osób nie aprobujących w swoim otoczeniu poszczególnych instytucji, ile zróżnicowanie skali sprzeciwu wobec nich, a więc innymi słowy - porównanie stopnia ich akceptacji *versus* odrzucenia. W tym kontekście zwraca uwagę, że bardziej niepożądanym sąsiedztwem jest azyl dla cudzoziemców i ośrodek dla narkomanów niż ośrodek dla chorych na AIDS. Składa się na to zapewne co najmniej kilka powiązanych ze sobą powodów. Społeczną niechęć do aidsowców może osłabiać fakt, że „chroni” ich kategoria choroby, podczas gdy narkomania postrzegana jest bardziej jednoznacznie jako przejaw patologii społecznej. Chorzy na AIDS zatem w większym stopniu niż narkomani postrzegani są jako ludzie cierpiący, którym należy się współczucie. Taka postawa jest zapewne efektem różnego typu akcji o charakterze edukacyjno-informacyjnym, włączenia się popularnych osobistości w wielu krajach (znanych aktorów, piosenkarzy) do walki z tą chorobą. Upowszechnianie wiedzy o możliwościach zarażenia się AIDS może sprzyjać także redukcji obaw przed kontaktem z chorymi. Wreszcie, można założyć pewną deklaratywność wypowiedzi badanych, którzy - chcąc pokazać się jako osoby światłe, dysponujące wiedzą o mechanizmach rozprzestrzeniania się tej choroby - rzadziej niż w pozostałych przypadkach ujawniają swoje obawy związane z możliwością zarażenia się wirusem HIV.

Relatywnie wysoka jest akceptacja powstania w miejscu zamieszkania ośrodka dla bezdomnych. Wydaje się, że może to wynikać z postrzegania bezdomności nie jako stanu zawinionego, ale położenia uwarunkowanego względami społecznymi. Zjawisko to jest prawdopodobnie traktowane raczej w kategoriach społecznych niż jednostkowych - przede wszystkim jak następstwo procesów społeczno-ekonomicznych związanych z przekształcaniami systemowymi niż efekt własnych zaniedbań.

Z pewnością zaniepokojenie może budzić liczba osób sprzeciwiających się mieszkaniu w pobliżu azylu dla imigrantów. Brak akceptacji sąsiedztwa cudzoziemców wynika zapewne z ich odmienności i obcości kulturowej, ale może być także podyktowany nieprzychylnym stosunkiem wobec tej grupy ludzi motywowanym względami ekonomicznymi - niechęcią do utrzymywania ich na koszt podatników i dzielenia się z nimi pracą.

Stosunkowo wysoki wydaje się poziom sprzeciwu wobec lokalizacji w miejscu zamieszkania respondenta ośrodka dla osób chorych psychicznie (niemal tak silny jak wobec

bliskości ośrodka dla chorych na AIDS). Niechęć do sąsiedowania z osobami chorymi psychicznie wynika, jak należy sądzić, stąd, że często postrzegane są one jako uciążliwe dla otoczenia, trudne we współżyciu, a także agresywne i niebezpieczne².

Warto przyrzeć się społeczno-demograficznym różnicowaniom akceptacji bądź odrzucenia poszczególnych „inwestycji” i instytucji w miejscu zamieszkania³. Przeciw usytuowaniu w sąsiedztwie wysypiska śmieci relatywnie rzadziej protestowałyby mieszkańcy wsi, rolnicy, najczęściej zaś mieszkańcy dużych, ponadpółmilionowych miast oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla. Budowie spalarni śmieci najrzadziej sprzeciwialiby się natomiast badani z wyższym wykształceniem, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, a także robotnicy niewykwalifikowani.

Interesująco przedstawia się rozkład opinii w kwestii budowy autostrady w sąsiedztwie respondentów w różnych typach miejscowości wyróżnionych ze względu na ich wielkość. Najmniej głosów sprzeciwu wobec tej inwestycji odnotowujemy wśród mieszkańców wsi oraz najmniejszych miast (do 20 tys. ludności), najwięcej - wśród mieszkańców miast liczących od 101 do 500 tys. osób. W pobliżu autostrady nie chciałoby mieszkać także relatywnie więcej respondentów z wykształceniem średnim, zwłaszcza zaś pracownicy umysłowi niższego szczebla, najczęściej natomiast nie mieliby nic przeciwko temu badani z wykształceniem podstawowym, rolnicy oraz robotnicy niewykwalifikowani. Bardzo podobnie kształtują się w poszczególnych grupach społeczno-zawodowych opinie o lokalizacji w sąsiedztwie rurociągu. Inwestycja ta budzi zdecydowanie najmniej zastrzeżeń wśród rolników, a także w ogóle mieszkańców wsi oraz osób z wykształceniem podstawowym, najwięcej - wśród ankietowanych z wykształceniem średnim, pracowników umysłowych niższego szczebla, robotników wykwalifikowanych. Wydaje się zatem, że grupy bardziej przychylnie nastawione do tego rodzaju inicjatyw postrzegają je jako szansę na rozwój własnego regionu i polepszenie sytuacji jego mieszkańców (np. przez wzrost zatrudnienia czy korzystną sprzedaż gruntów).

Rolnicy, którzy są relatywnie bardziej niż inne grupy społeczno-zawodowe otwarci na takie inwestycje w miejscu zamieszkania, jak budowa autostrady, rurociągu, a nawet

² Por. komunikat CBOS: „Choroby psychiczne - społeczny stereotyp i dystans”, wrzesień '96.

³ Zob. tabele aneksowe.

wysypiska śmieci, stosunkowo najczęściej oprotestowałyby usytuowanie w sąsiedztwie masztu radiowo-telewizyjnego. Natomiast najczęściej zgodziłyby się na to osoby z wyższym wykształceniem, najbardziej - jak się wydaje - podatne na racjonalną argumentację i skłonne zawierzyć autorytetowi nauki.

Nastawienie wobec usytuowania w pobliżu miejsca zamieszkania różnego typu ośrodków społeczno-opiekuńczych i terapeutycznych związane jest przede wszystkim z wykształceniem respondenta i reprezentowaną przez niego grupą społeczno-zawodową. Placówki takie, jak: azyl dla imigrantów, ośrodek dla narkomanów, hospicjum dla chorych na raka oraz ośrodek dla chorych psychicznie, najczęściej zaakceptowałyby w swoim otoczeniu osoby legitymujące się wykształceniem wyższym, natomiast sprzeciwem zareagowałyby stosunkowo najczęściej ankietowani z wykształceniem podstawowym, a także zawodowym. Decyzja o tworzeniu tego rodzaju instytucji w bliskim sąsiedztwie wzbudziłaby zdecydowanie najwięcej protestów wśród rolników. Nieco inaczej przedstawia się zróżnicowanie postaw wobec lokalizacji w pobliżu miejsca zamieszkania ośrodka dla bezdomnych. Wykształcenie nie odgrywa w tym przypadku znaczącej roli. Wśród grup społeczno-zawodowych najczęściej nie życzyliby sobie takiego sąsiedztwa prywatni przedsiębiorcy, najłatwiej zaakceptowałyby je robotnicy niewykwalifikowani.

Interesująca wydaje się kwestia, czy wiara, jej żarliwość wpływa na postawy badanych wobec omawianych problemów. W ocenie głębi doznań i przekonań religijnych opieraliśmy się, rzecz jasna, na jedynym dostępnym nam źródle wiedzy na ten temat, mianowicie na deklaracjach respondentów. Najliczniejsza grupa z nich (83%) określiła się jako osoby wierzące, 12% jako głęboko wierzące, a tylko 5% jako raczej bądź całkowicie niewierzące. Stosunek do poszczególnych instytucji, mających na celu opiekę, terapię, pomoc społeczną, jest zróżnicowany w każdej z tych grup. Najbardziej akceptującą postawą (choć różnice nie są zbyt duże) wobec powstania w sąsiedztwie takich placówek, jak: ośrodek dla chorych na AIDS, ośrodek dla narkomanów, azyl dla cudzoziemców, charakteryzują się osoby niewierzące, najmniej - respondenci określający się jako osoby wierzące. Na lokalizację w pobliżu miejsca zamieszkania hospicjum, ośrodka dla chorych psychicznie i dla bezdomnych najczęściej wyraziłyby zgodę osoby głęboko wierzące. Może to świadczyć

o tym, że o ile badani ci z relatywnie większą wrażliwością reagują na ludzkie cierpienia, choroby i niezawinione, ich zdaniem, wypadki losowe, o tyle są mniej tolerancyjni niż osoby niewierzące wobec odmiennych stylów życia i wartości.

★

★

★

Spośród zamieszczonych na naszej liście instytucji i „inwestycji” za najmniej pożądane sąsiedztwo uznane zostały wysypisko i spalarnia śmieci. Ich lokalizacja w pobliżu miejsca zamieszkania respondentów wywołałaby zdecydowany sprzeciw większości z nich. Wśród instytucji o charakterze społeczno-opiekuńczym bądź terapeutycznym największe społeczne protesty mogłoby wywołać powstanie w najbliższej okolicy azylu dla cudzoziemców oraz ośrodka dla narkomanów. Najmniej obaw budzi sąsiedztwo hospicjum dla chorych na raka i ośrodka dla bezdomnych.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby w pobliżu Pana(i) miejsca zamieszkania zbudowano spalarnię śmieci?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	9	22	62	3	1170
Płeć						
Mężczyźni	6	12	21	59	2	554
Kobiety	4	6	22	64	4	616
Wiek						
do 24 lat	3	3	26	65	2	163
25-34	4	7	21	68	1	208
35-44	2	9	23	62	3	262
45-54	10	11	19	57	3	205
55-64	5	11	20	60	4	145
65 lat i więcej	3	11	22	59	5	188
Miejsce zamieszkania						
Wieś	4	10	26	56	4	433
Miasto do 20 tys.	9	9	21	58	3	155
od 21 do 100 tys.	4	7	23	63	3	228
101-500 tys.	3	7	13	76	1	236
501 tys.i więcej mieszk.	5	12	20	59	4	117
Region						
Północny	4	10	15	70	1	136
Zachodni	3	7	13	76	0	127
Środkowozachodni	6	7	24	59	3	174
Środkowy	5	9	28	53	5	214
Wschodni	5	9	28	54	5	134
Południowo-wschodni	4	8	23	62	3	183
Południowo-zachodni	5	9	19	64	4	203
Wykształcenie						
Podstawowe	5	9	25	57	5	379
Zasadnicze zawodowe	5	7	21	67	1	303
Średnie	3	7	21	66	3	365
Wyższe	10	17	18	53	3	122
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	10	13	19	56	2	96
Prac.umysł.niż.szczębla	1	7	14	77	2	112
Pracownicy fiz.- umysł.	3	6	41	50	0	64
Robotnicy wykwalifikowani	5	7	20	65	3	143
Robotnicy niewykwalifik.	11	12	27	47	4	52
Rolnicy	3	5	37	52	3	69
Prywatni przedsiębiorcy	7	10	18	61	4	57
Bierni zawodowo						
Renciści	5	12	23	59	1	142
Emeryci	3	9	19	62	6	209
Uczniowie i studenci	0	4	26	68	2	68
Bezrobotni	4	8	19	66	3	90
Gospodynie domowe i inni	6	7	12	68	6	66
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	7	9	16	67	1	153
Sektor państwowy	4	8	22	63	2	114
Sektor prywatny	4	9	27	58	2	273
Spółdzielczość	12	11	26	45	6	25
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	5	9	26	55	4	212
201 - 325	6	9	25	58	1	216
326 - 449	3	6	21	66	3	199
450 - 599	4	10	21	63	2	171
Powyżej 599 zł	5	10	20	62	3	188
Ocena własnych war. mater.						
Złe	2	7	23	63	4	316
Średnie	6	8	22	62	3	530
Dobre	5	11	21	61	2	324
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	6	6	15	72	0	65
Raz w tygodniu	4	7	23	63	3	599
Kilka razy w miesiącu	5	11	17	65	3	169
Kilka razy w roku	5	7	25	60	3	219
W ogóle nie uczestniczy	9	15	20	50	6	116
Poglądy polityczne						
Lewica	6	14	23	56	1	207
Centrum	7	9	23	60	2	347
Prawica	4	6	20	67	2	397
Trudno powiedzieć	1	8	22	62	7	218

Tabela 2. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby w pobliżu Pana(i) miejsca zamieszkania **przebiegała autostrada?**

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	27	24	39	4	1170
Płeć						
Mężczyźni	8	30	22	36	4	554
Kobiety	4	24	26	41	5	616
Wiek						
do 24 lat	1	22	21	47	9	163
25-34	6	22	23	46	3	208
35-44	3	24	25	43	4	262
45-54	8	29	28	33	1	205
55-64	9	36	17	33	5	145
65 lat i więcej	8	33	26	28	5	188
Miejsce zamieszkania						
Wieś	9	36	23	25	7	433
Miasto do 20 tys.	9	30	26	32	3	155
od 21 do 100 tys.	3	19	24	50	4	228
101-500 tys.	3	16	24	55	2	236
501 tys.i więcej mieszk.	2	25	22	47	3	117
Region						
Północny	5	21	21	47	6	136
Zachodni	5	23	18	52	1	127
Środkowozachodni	6	30	27	35	3	174
Środkowy	8	30	22	36	4	214
Wschodni	7	24	32	29	7	134
Południowo-wschodni	4	36	26	27	7	183
Południowo-zachodni	5	22	22	48	2	203
Wykształcenie						
Podstawowe	8	33	25	27	7	379
Zasadnicze zawodowe	4	26	22	45	3	303
Średnie	4	21	26	45	4	365
Wyższe	7	28	19	46	0	122
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	9	24	20	46	1	96
Prac.umysł.niż.szczębla	4	14	32	47	4	112
Pracownicy fiz.- umysł.	4	22	32	36	5	64
Robotnicy wykwalifikowani	5	24	20	48	3	143
Robotnicy niewykwalifik.	11	29	22	30	8	52
Rolnicy	2	46	24	19	10	69
Prywatni przedsiębiorcy	1	27	18	49	4	57
Bierni zawodowo						
Renciści	8	31	29	29	3	142
Emeryci	6	32	22	34	6	209
Uczniowie i studenci	0	25	31	42	3	68
Bezrobotni	10	23	23	40	4	90
Gospodynie domowe i inni	4	27	12	52	5	66
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	6	19	25	50	1	153
Sektor państwowy	6	20	27	41	6	114
Sektor prywatny	5	26	22	43	4	273
Spółdzielczość	20	22	31	20	7	25
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	4	37	22	31	6	212
201 - 325	9	29	27	33	3	216
326 - 449	7	20	26	42	7	199
450 - 599	7	22	21	46	3	171
Powyżej 599 zł	3	30	25	40	2	188
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5	33	20	35	6	316
Średnie	7	24	26	39	4	530
Dobre	5	26	24	42	3	324
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	4	23	17	53	3	65
Raz w tygodniu	4	29	27	36	4	599
Kilka razy w miesiącu	8	27	24	36	5	169
Kilka razy w roku	8	25	21	41	5	219
W ogóle nie uczestniczy	8	25	19	46	2	116
Poglądy polityczne						
Lewica	8	29	21	39	4	207
Centrum	7	27	24	38	4	347
Prawica	4	25	25	44	2	397
Trudno powiedzieć	5	30	25	31	9	218

Tabela 3. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby w pobliżu Pana(i) miejsca zamieszkania powstał ośrodek dla cudzoziemców, ubiegających się o przyznanie im obywatelstwa polskiego? (%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	26	30	30	8	1170
Płeć						
Mężczyźni	6	29	27	32	6	554
Kobiety	4	24	32	29	11	616
Wiek						
do 24 lat	3	25	33	28	10	163
25-34	5	23	30	36	6	208
35-44	4	27	29	31	9	262
45-54	8	30	26	26	10	205
55-64	6	32	32	25	5	145
65 lat i więcej	5	23	30	33	10	188
Miejsce zamieszkania						
Wieś	3	20	33	34	10	433
Miasto do 20 tys.	9	31	23	30	8	155
od 21 do 100 tys.	7	27	27	30	10	228
101-500 tys.	5	29	30	30	5	236
501 tys. i więcej mieszk.	6	35	32	19	8	117
Region						
Północny	7	20	25	37	12	136
Zachodni	8	31	20	35	5	127
Środkowozachodni	4	31	28	32	5	174
Środkowy	7	27	27	26	13	214
Wschodni	1	27	35	27	11	134
Południowo-wschodni	2	23	41	25	9	183
Południowo-zachodni	7	26	29	32	6	203
Wykształcenie						
Podstawowe	4	23	29	33	11	379
Zasadnicze zawodowe	3	27	24	39	7	303
Średnie	5	28	34	26	8	365
Wyższe	13	33	34	14	6	122
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	13	28	35	16	8	96
Prac. umysł. niż. szczebla	5	30	28	24	12	112
Pracownicy fiz. - umysł.	4	16	45	27	8	64
Robotnicy wykwalifikowani	6	32	21	36	5	143
Robotnicy niewykwalifik.	3	29	38	24	6	52
Rolnicy	1	14	48	29	7	69
Prywatni przedsiębiorcy	8	35	26	27	4	57
Bierni zawodowo						
Renciści	2	24	28	35	10	142
Emeryci	5	28	29	29	9	209
Uczniowie i studenci	0	28	24	41	7	68
Bezrobotni	1	23	24	43	9	90
Gospodynie domowe i inni	13	23	24	26	14	66
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	7	31	30	28	4	153
Sektor państwowy	5	29	29	26	11	114
Sektor prywatny	7	28	34	25	7	273
Spółdzielczość	10	22	37	24	7	25
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	2	24	29	33	12	212
201 - 325	5	23	32	35	5	216
326 - 449	7	27	30	28	8	199
450 - 599	7	28	30	27	8	171
Powyżej 599 zł	9	32	27	27	5	188
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5	24	26	34	11	316
Średnie	4	25	32	30	9	530
Dobre	6	31	30	28	5	324
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	8	32	21	36	2	65
Raz w tygodniu	3	23	34	32	9	599
Kilka razy w miesiącu	7	27	24	31	11	169
Kilka razy w roku	7	33	26	28	6	219
W ogóle nie uczestniczy	7	30	28	25	10	116
Poglądy polityczne						
Lewica	4	26	30	34	6	207
Centrum	5	29	30	29	7	347
Prawica	6	27	30	31	7	397
Trudno powiedzieć	4	23	28	28	17	218

Tabela 4. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby w pobliżu Pana(i) miejsca zamieszkania powstał ośrodek dla narkomanów?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	28	24	34	6	1170
Płeć						
Mężczyźni	8	28	24	34	5	554
Kobiety	7	29	24	34	7	616
Wiek						
do 24 lat	12	31	27	23	7	163
25-34	8	33	20	35	4	208
35-44	4	30	22	39	6	262
45-54	10	29	23	31	6	205
55-64	7	27	28	33	5	145
65 lat i więcej	5	20	27	41	7	188
Miejsce zamieszkania						
Wieś	5	26	24	38	7	433
Miasto do 20 tys.	8	30	27	30	5	155
od 21 do 100 tys.	9	32	21	32	6	228
101-500 tys.	9	28	25	34	3	236
501 tys. i więcej mieszk.	9	31	22	29	8	117
Region						
Północny	6	27	25	38	5	136
Zachodni	9	34	16	39	3	127
Środkowozachodni	9	31	23	34	3	174
Środkowy	9	30	18	31	12	214
Wschodni	5	21	28	28	8	134
Południowo-wschodni	3	25	34	33	6	183
Południowo-zachodni	10	24	24	38	4	203
Wykształcenie						
Podstawowe	6	20	24	41	9	379
Zasadnicze zawodowe	4	31	20	42	4	303
Średnie	10	31	26	27	6	365
Wyższe	14	39	27	15	5	122
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	14	36	25	17	8	96
Prac. umysł. niż. szczebla	6	32	27	30	5	112
Pracownicy fiz. - umysł.	7	22	32	28	11	64
Robotnicy wykwalifikowani	8	35	16	38	2	143
Robotnicy niewykwalifik.	8	35	23	29	6	52
Rolnicy	3	21	27	39	10	69
Prywatni przedsiębiorcy	18	30	25	25	1	57
Bierni zawodowo						
Renciści	5	21	26	42	6	142
Emeryci	5	23	27	38	7	209
Uczniowie i studenci	10	31	27	24	8	68
Bezrobotni	6	35	13	42	3	90
Gospodynie domowe i inni	8	30	18	37	8	66
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	7	39	20	31	3	153
Sektor państwowy	6	25	32	30	7	114
Sektor prywatny	12	30	23	28	6	273
Spółdzielczość	10	34	29	26	0	25
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	3	26	24	39	7	212
201 - 325	9	29	26	33	4	216
326 - 449	10	26	21	36	7	199
450 - 599	10	28	23	34	6	171
Powyżej 599 zł	7	34	28	26	5	188
Ocena własnych war. mater.						
Złe	6	27	19	41	6	316
Średnie	7	28	24	34	7	530
Dobre	9	30	28	28	5	324
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	12	27	13	39	8	65
Raz w tygodniu	5	27	28	34	6	599
Kilka razy w miesiącu	8	28	18	38	9	169
Kilka razy w roku	8	31	25	32	4	219
W ogóle nie uczestniczy	14	33	18	29	7	116
Poglądy polityczne						
Lewica	8	29	26	34	2	207
Centrum	8	32	22	31	7	347
Prawica	8	27	25	36	4	397
Trudno powiedzieć	5	24	23	35	13	218

Tabela 5. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby w pobliżu Pana(i) miejsca zamieszkania **przebiegał rurociąg?**

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	33	22	32	7	1168
Płeć						
Mężczyźni	7	39	19	29	5	551
Kobiety	3	28	24	35	10	616
Wiek						
do 24 lat	4	30	22	36	8	163
25-34	4	29	23	38	6	205
35-44	4	35	19	35	6	262
45-54	7	32	24	30	8	205
55-64	8	38	20	28	6	145
65 lat i więcej	4	37	22	25	12	188
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	43	18	23	9	433
Miasto do 20 tys.	8	27	28	28	8	155
od 21 do 100 tys.	1	30	26	34	8	226
101-500 tys.	2	24	20	49	5	236
501 tys.i więcej mieszk.	5	31	22	35	6	117
Region						
Północny	4	26	21	39	10	136
Zachodni	5	28	24	41	2	127
Środkowozachodni	5	36	21	36	3	174
Środkowy	7	35	20	28	10	211
Wschodni	5	29	23	26	16	134
Południowo-wschodni	3	38	22	28	9	183
Południowo-zachodni	5	36	23	31	4	203
Wykształcenie						
Podstawowe	5	41	19	24	10	379
Zasadnicze zawodowe	4	34	19	38	4	301
Średnie	5	25	25	37	7	365
Wyższe	6	35	25	28	6	122
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	6	35	25	28	6	96
Prac.umysł.niż.szczebła	4	19	23	45	9	112
Pracownicy fiz.- umysł.	6	36	24	26	8	64
Robotnicy wykwalifikowani	5	25	22	43	4	141
Robotnicy niewykwalifik.	9	35	17	26	12	52
Rolnicy	2	56	17	18	8	69
Prywatni przedsiębiorcy	11	27	18	41	3	57
Bierni zawodowo						
Renciści	5	31	23	30	11	142
Emeryci	4	39	21	27	10	209
Uczniowie i studenci	5	28	27	36	4	68
Bezrobotni	2	41	20	29	5	90
Gospodynie domowe i inni	2	34	22	35	8	66
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	4	28	22	41	5	150
Sektor państwowy	5	32	27	29	6	114
Sektor prywatny	7	29	21	38	6	273
Spółdzielczość	15	32	17	24	12	25
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	4	40	24	26	6	212
201 - 325	8	34	26	28	4	214
326 - 449	4	29	17	38	12	199
450 - 599	5	29	24	35	7	171
Powyżej 599 zł	5	36	25	28	7	188
Ocena własnych war. mater.						
Złe	4	34	21	32	9	314
Średnie	5	33	20	33	8	530
Dobre	5	34	25	31	5	324
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	4	25	20	47	5	65
Raz w tygodniu	4	35	24	30	7	597
Kilka razy w miesiącu	4	30	23	36	8	169
Kilka razy w roku	8	33	19	31	9	219
W ogóle nie uczestniczy	7	39	17	31	6	116
Poglądy polityczne						
Lewica	8	43	17	27	4	207
Centrum	6	29	26	31	7	347
Prawica	4	33	20	37	5	395
Trudno powiedzieć	3	31	21	30	15	218

Tabela 6. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby w pobliżu Pana(i) miejsca zamieszkania powstał ośrodek dla chorych na AIDS

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	10	36	21	23	8	1170
Płeć						
Mężczyźni	11	37	21	23	7	554
Kobiety	10	35	22	24	9	616
Wiek						
do 24 lat	17	41	19	12	10	163
25-34	14	37	20	26	4	208
35-44	5	39	23	24	9	262
45-54	13	33	22	22	10	205
55-64	10	36	21	24	9	145
65 lat i więcej	7	30	23	30	10	188
Miejsce zamieszkania						
Wieś	6	33	25	26	10	433
Miasto do 20 tys.	12	41	22	18	7	155
od 21 do 100 tys.	11	37	16	27	8	228
101-500 tys.	15	39	19	19	8	236
501 tys. i więcej mieszk.	16	34	21	21	8	117
Region						
Północny	10	32	21	27	9	136
Zachodni	14	36	17	27	6	127
Środkowozachodni	12	39	17	28	4	174
Środkowy	12	37	19	22	11	214
Wschodni	8	38	20	23	11	134
Południowo-wschodni	4	37	31	19	9	183
Południowo-zachodni	14	34	23	22	8	203
Wykształcenie						
Podstawowe	8	28	23	29	12	379
Zasadnicze zawodowe	7	39	18	30	6	303
Średnie	12	39	25	18	6	365
Wyższe	21	47	15	9	9	122
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	21	39	17	11	12	96
Prac. umysł. niż. szczebla	10	38	24	22	6	112
Pracownicy fiz.- umysł.	10	30	23	19	17	64
Robotnicy wykwalifikowani	14	39	17	26	4	143
Robotnicy niewykwalifik.	11	41	23	16	9	52
Rolnicy	3	28	26	31	13	69
Prywatni przedsiębiorcy	22	38	15	22	3	57
Bierni zawodowo						
Renciści	5	32	23	31	9	142
Emeryci	6	34	24	26	9	209
Uczniowie i studenci	12	44	23	10	11	68
Bezrobotni	5	42	19	31	4	90
Gospodynie domowe i inni	19	32	20	21	8	66
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	15	39	17	23	5	153
Sektor państwowy	10	33	26	19	12	114
Sektor prywatny	15	39	19	21	7	273
Spółdzielczość	20	39	34	0	7	25
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	5	37	23	26	9	212
201 - 325	10	39	22	20	8	216
326 - 449	10	34	21	27	8	199
450 - 599	12	41	17	23	7	171
Powyżej 599 zł	16	36	25	18	5	188
Ocena własnych war. mater.						
Złe	8	34	19	30	9	316
Średnie	8	37	22	23	10	530
Dobre	17	37	22	18	6	324
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	12	44	8	29	7	65
Raz w tygodniu	7	35	25	23	9	599
Kilka razy w miesiącu	10	37	16	27	9	169
Kilka razy w roku	12	39	23	19	7	219
W ogóle nie uczestniczy	24	30	15	23	7	116
Poglądy polityczne						
Lewica	13	36	26	22	3	207
Centrum	12	40	21	21	7	347
Prawica	10	37	19	26	7	397
Trudno powiedzieć	6	30	22	24	18	218

Tabela 7. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby w pobliżu Pana(i) miejsca zamieszkania powstał ośrodek dla osób psychicznie chorych?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	41	21	21	5	1170
Płeć						
Mężczyźni	14	42	19	20	5	554
Kobiety	10	40	23	21	6	616
Wiek						
do 24 lat	15	33	22	24	6	163
25-34	16	33	24	23	4	208
35-44	8	43	21	22	6	262
45-54	13	42	23	15	6	205
55-64	9	54	13	20	4	145
65 lat i więcej	11	42	21	22	5	188
Miejsce zamieszkania						
Wieś	9	41	20	24	6	433
Miasto do 20 tys.	13	44	22	16	5	155
od 21 do 100 tys.	12	37	21	24	6	228
101-500 tys.	12	45	21	19	2	236
501 tys.i więcej mieszk.	20	37	22	13	8	117
Region						
Północny	11	44	20	20	5	136
Zachodni	13	46	10	30	1	127
Środkowozachodni	14	43	18	21	4	174
Środkowy	19	38	16	18	8	214
Wschodni	6	41	26	18	9	134
Południowo-wschodni	5	40	33	16	6	183
Południowo-zachodni	11	38	23	24	4	203
Wykształcenie						
Podstawowe	10	39	19	23	8	379
Zasadnicze zawodowe	12	36	22	28	3	303
Średnie	11	42	24	18	5	365
Wyższe	19	55	16	6	5	122
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	18	48	20	8	7	96
Prac.umysł.niż.szczębla	11	41	33	12	3	112
Pracownicy fiz.- umysł.	11	33	23	21	13	64
Robotnicy wykwalifikowani	11	41	19	29	1	143
Robotnicy niewykwalifik.	15	38	21	22	3	52
Rolnicy	5	32	27	29	8	69
Prywatni przedsiębiorcy	20	45	13	20	3	57
Bierni zawodowo						
Renciści	10	45	13	28	4	142
Emeryci	9	47	20	18	7	209
Uczniowie i studenci	10	36	25	22	8	68
Bezrobotni	15	33	25	22	5	90
Gospodynie domowe i inni	17	35	18	22	8	66
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	15	46	18	18	4	153
Sektor państwowy	8	36	31	22	3	114
Sektor prywatny	16	40	21	19	4	273
Spółdzielczość	16	50	21	6	7	25
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	6	37	22	26	8	212
201 - 325	13	44	20	20	4	216
326 - 449	13	40	22	19	5	199
450 - 599	15	44	18	20	3	171
Powyżej 599 zł	15	45	20	15	4	188
Ocena własnych war. mater.						
Złe	11	40	20	21	8	316
Średnie	10	41	22	22	6	530
Dobre	16	43	21	18	3	324
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	13	44	18	22	3	65
Raz w tygodniu	9	42	23	21	5	599
Kilka razy w miesiącu	13	38	18	23	9	169
Kilka razy w roku	15	41	22	18	5	219
W ogóle nie uczestniczy	18	41	15	21	5	116
Poglądy polityczne						
Lewica	13	42	22	18	5	207
Centrum	13	40	22	20	4	347
Prawica	12	41	21	23	3	397
Trudno powiedzieć	8	40	18	22	12	218